

Sąd ostateczny – polichromia w kościele pw. św. Leonarda w Lipnicy Murowanej

Malowidło wypełnia północną ścianę prezbiterium. Stojąc na wprost ołtarza głównego, mamy je po lewej stronie. Powstało w 1689 roku. Wyszło spod pędzla nieznanego artysty. Ma 6 metrów długości i 3 metry wysokości. Zaczyna się od górnej krawędzi ściany i rozciąga poniżej. Dolna część stopniowo rozmywa się, aż niknie zupełnie. W tym miejscu farbę wyplukła fala powodzi w 1997 roku. Kompozycja dzieli się na dwie poziome części rozdzielone pasem ciemnych obłoków. W górnej – tło ma kolor żółty. Centralną postacią jest Chrystus w czerwonym płaszczu. Z jego prawej strony klęczy mężczyzna, z lewej – kobieta. Obydwoje w powłóczystych szatach. Dalej na prawo i na lewo kłębi się tłum postaci ludzkich oraz aniołów. Pod pasem ciemnych obłoków zaczyna się dolna część kompozycji. Tutaj kolory stają się wyblakłe. Miejscami trudno rozpoznać kontury postaci. W centrum stoi anioł. Z jego prawej strony – szereg postaci ludzkich i anielskich. Z lewej – człowiek, anioł i diabeł.

Chrystus jest największą postacią malowidła. Wokół niego biegnie czerwona obręcz w kształcie elipsy. Na wysokości bioder zaczyna się biały pas w kształcie łuku. Biegnie w dół, aż do poziomu stóp. Chrystus ma długie brązowe włosy i brodę. Prawą rękę unosi w geście błogosławieństwa, a lewą opuszcza wzdłuż tułowia. Płaszcz okala nagi tors Chrystusa i zawija się wokół szyi. Jego skraj powiewa w górę, jak przy podmuchu wiatru. Wzdłuż bioder i ud układa się w liczne fałdy. Bose stopy spoczywają na biało-czarnej kuli. Czarny obszar ma kształt księżyca w nowiu. Pod kulą, z ciemnego obłoku wyłaniają się cztery główki dziecięce. Zamiast szyi – mają skrzydełka rozłożone na boki. Z prawej strony Chrystusa, na ciemnych obłokach klęczy mężczyzna. Ma długie włosy i brodę. Jego postać osłaniają fałdy czerwonej szaty. Dłonie składa modlitewnie. Przyjmuje się, że jest to **Jan Chrzciciel**. Z lewej strony Chrystusa – klęczy kobieta. To jego matka, Maria. Jej głowę otacza aureola. Włosy zasłania błękitny welon. Szata jest biała, a płaszcz niebieski. Maria składa ręce do modlitwy. Z obłoków, na których klęczy, wyłaniają się trzy główki aniołów otoczone skrzydłami.

Na prawo i lewo od Chrystusa stoją grupy majestatycznych kobiet i mężczyzn w błękitnych, białych i czerwonych szatach. Jeden z mężczyzn po prawej stronie trzyma otwartą księgę. Nad postaciami unoszą się ciemne obłoki z kilkoma anielskimi głowami.

Centralna postać w dolnej części kompozycji to Archanioł Michał. Na głowie nosi rycerski hełm. Jego pierś okrywa element blaszanej zbroi, czyli puklerz. Z ramion okrytych czerwonym płaszczem wyrastają rozłożone skrzydła. W uniesionej lewej dłoni trzyma miecz z płonącym ostrzem. Dolna część postaci rozmywa się. Na lewo od Archanioła stoją trzy postacie. W środku – prawie nagi mężczyzna. Za prawą rękę trzyma go anioł w długiej szacie. Za lewą – ciągnie czarna demoniczna postać. Spiczaste uszy i rogi sterczą w górę. Oczy łypią na człowieka.

Na prawo od Archanioła – grupa ludzi i aniołów. Najbliżej niego - na wpół rozmyta postać jasnowłosej kobiety. Jej prawą dłoń trzyma anioł w czerwonej szacie. Uśmiecha się łagodnie i wskazuje drugą ręką wyżej. Tam – anioł w zielono-czerwonej szacie wskazuje na kilkunastu słoczonych mężczyzn. Ich nagie ciała okrywają tylko przepaski na biodrach. Wyżej fruną trzy anioły w rozwianych szatach. Jeden trzyma podłużną trąbę. Dwa pozostałe – trzymają za ręce dwoje ludzi. Unoszą ich w górę.

W dolnej części malowidła farba prawie zupełnie niknie. Odśladnia się chropowata, pełna sęków powierzchnia piętnastowiecznych belek modrzewiowych.

Sąd Ostateczny to częsty motyw malarstwa od czasów średniowiecznych. Taki sposób przedstawiania tematu powstał na podstawie ostatniej księgi Biblii – Objawienia apostoła Jana. Scena z udziałem człowieka, anioła i diabła to symboliczna walka o duszę – nazywana psychomachią.